

Balio Sruogos atvirlaiškis Vytautui Steponaičiui, 1923-05-08, iš Miuncheno - į Kauną

Drūts, Urbšys nesiunčia, nes jis pasižadėjo juos stačiai Herbačevskiui atprovyti.

*Kap. V. Steponaitis
Laisvės alėja 12*

*Kaunas
Litauen*

Drūts, Urbšys [1] pinigų man nesiunčia, nes jis pasižadėjo juos stačiai Herbačevskiui [2] atprovyti [3]. Jis man jau rašė [4].

Dėlei kito reikalo - dalykas toks. Mano pavardę nešiojanti žmogysta Kaune - inžinierius [5], o tai jau daug pasako apie notūrą. Panašių „protekcijų“ aš jau esu bandęs keletą kartų geriams žmonėms daryti. Į mano laiškus atsakyta nebuvo nieko, o tiems žmonėms pasakyta, kad „nėra“. Jeigu aš ir dabar parašyčiau - jokios vilties laimėti nėra. Santykių charakterizavimui galiu pasakyti, kad man išvažiavus į Vokietiją nei jis man, nei aš jam nėsame nei vieno laiško parašę, o su jo žmona [6] aš baisiausiai susipykęs. Vienintelė viltis gauti būtų - kai aš atvažiuosiu Kaunan[,] tai gal mano paties reikalams pavyktų išprašyti vieną komplektą. Kad jų yra - aš esu tikras[,] bet žinok ir mūsų santykius.

Aš pats neturiu, nes tuo dalyku nesiinteresuoju ir nerenku. Neimk už bloga tai, bet prie mūsų santykių kito kelio aš nenumatau. Palauk[,] kol grįšiu Kaunan - jei ką gausiu - tai tik tuomet[.]

Tavo Balys

KOMENTARAI

- [1] Juozas Urbšys (1896-1991), Nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministras, diplomatas, karininkas, vertėjas. 1922-1927 m. dirbo Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje, buvo konsulinio skyriaus vedėjas Berlyne.
- [2] Juozapas Albinas Herbačiauskas (1876-1944), literatūros kritikas, prozininkas. 1911-1924 m. Jogailos universitete Lenkijoje dėstė lietuvių kalbą.
- [3] Juozapas Albinas Herbačiauskas, vargiai gyvenęs Lenkijoje, laiškuose, adresuotuose Baliui Sruogai, išsakė mintį, kad grįžtų į Lietuvą, todėl ieškojo pagalbos - norėjo pasiskolinti kelionei trūkstantų pinigų (60 dolerių). Juos išrūpinti pavyko, tarpininkaujant Baliui Sruogai, padedant Juozui Urbšiu, Vytautui Steponaičiui: „Herbačiauskis verkdamas rašo, kad norėtų grįžti į Lietuvą, tiksliai tam tikslui jis turi gaut pasiskolint 60 dolerių, nes kitaip jis negali savo reikalų likviduoti (jis algos gauna 21/3 dol.). [...] Gal galėtum kur kokią knopkę paspausti? Herbačevskį reikia gelbėti, nes jis Krokuvoj jau baigia padūkti. Taip jis ir rašo, kad to vargo, kurį jis dabar kenčia, ilgai kęsti jau nebegalės. Reikia kas nors būtinai daryti. Gauk kur nors jam 60 dolerių paskolinti!“ (Balio Sruogos atvirlaiškis Vytautui Steponaičiui, iš Miuncheno - į Kauną, 1921-01-21, in: *LNMMB RKRS*, f. 25, b. 135, l. 1r-v).

- [4] Juozas Urbšys finansiškai prisidėjo, kad Juozapas Albinas Herbačiauskas galėtų iš Lenkijos grįžti į Lietuvą, gražiai jį vėliau pasitiko Berlyne. Balys Sruoga Juozui Urbšiui buvo dėkingas už pagalbą ir dėmesį, parodytą vargstančiam kolegai: „Juozai, // Vakar gavau iš Herbačevskio laiškėlį, kurį cituoju: „Mielas Drauge, nuo 19 š. m. esmi Berlyne, 22 važiuoju Lietuvon. P. Urbšys labai, labai geras žmogus – man ramu, kad iki šiol man gana gerai klojasi.“ // Gavęs tą laiškutį pašokau iš vaikiško džiaugsmo ir vakar vakarą norėjau tau rašyti ir padėkoti, kad tu jį priėmei. // O šandie tavo laiškas. Atmink, kad tu esi pirmas žmogus pasauly, apie kurį Herbačevskis taip gerai atsiliepia! [...] // Aš visuomet maniau, kad tu esi geras berniokas, bet iš Tavo pasielgimo su Herbačevskiu aš nusprendžiau, kad tu esi dar geresnis, negu aš maniau“ (Balio Sruogos laiškas Juozui Urbšiui, iš Miuncheno – į Berlyną, iki 1923-08-22, in: *LNMMB RKRS*, f. 15, b. 330, l. 1r-v).
- [5] Adolfas Sruoga (1887–1941), Balio Sruogos brolis, inžinierius, paštininkas.
- [6] Tatjana Sruogienė (1889–1979), Adolfo Sruogos žmona, ypač nemėgusi Balio Sruogos dėl jo poetiško gyvenimo būdo Petrograde.